

РЕШЕНИЕ

№ 1150

гр. София, 09.11.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 1-ВИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на четиринадесети октомври през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Елизабет Петрова

Членове: Катерина Рачева
Мария Райкинска

при участието на секретаря Нина Ш. Вьонг Методиева
като разгледа докладваното от Мария Райкинска Въззивно гражданско дело
№ 20211000500032 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл. 258 - чл. 273 ГПК.

С решение № 261161/12.11.2020 г. по гр.д. № 7484/2019 г. на СГС, I-21 състав е отхвърлен предявения от Е. Д. М. срещу Прокуратурата на Република България иск с правно основание чл. 49 във вр. с чл. 45 от ЗЗД за заплащане на обезщетение в размер на 26 000 лева за вреди, твърдени като настъпили вследствие бездействие по пр.пр. № 421/2018 г. на Специализираната прокуратура и пр.пр. № 413/2018 г. на Апелативната специализирана прокуратура, ведно със законната лихва от 29.05.2018 г. до окончателното изплащане.

Ищецът Е. Д. М. е депозирал въззивна жалба чрез особения си представител адв. И. Ю., с която обжалва първоинстанционното решение изцяло. Излагат се доводи, че обжалваното решение е неправилно поради нарушение на материалния закон, съществено нарушение на съдопроизводствените правила и необоснованост. Неправилно било прието, че няма служебни нарушения на представител на ответника, ангажиран със сигнала на Е.М.. В случая не била извършена никаква проверка, нито на лицата, срещу които е подаден сигнала, е разяснено правото по чл. 132 КРБ, нито някое от тях е заявило, че желае да се ползва от функционален имунитет. Моли да бъде отменено обжалваното решение и на Е.М. да бъде присъдено претендираното обезщетение.

Прокуратурата на Република България е депозирала отговор на въззивната жалба, в който излага доводи за нейната неоснователност. Моли въззивната жалба да бъде оставена без уважение.

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението и по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата. Следователно относно

правилността на първоинстанционното решение въззивният съд е обвързан и следва да се произнесе в рамките на наведените от страните оплаквания, като обаче следва служебно да провери спазването на императивни материалноправни разпоредби, приложими към спора (така т. 1 от тълк. решение № 1/2013г. по тълк.д. № 1/2013 г. на ВКС, ОСГТК).

Настоящият съдебен състав намира, че обжалваното решение е валидно и допустимо. Във връзка с правилността, като взе предвид наведените във въззивната жалба пороци на атакувания акт и прецени събраните по делото доказателства, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

Ищецът Е. Д. М. е твърдял в исковата си молба, че прокурори от Специализираната прокуратура и Апелативната специализирана прокуратура нарушили правата му, гарантирани от чл. 2, 3, 4, 5, 6, 9 от ДЕС, чл. 18., 20, 67, 82, пар. 2, т. „в“ от ДФЕС, Директива 2012/29 на ЕС, чл. 1, 4, 20, 21, 41, 47, 51, 52, 53 и 54 от Хартата на ЕС, чл. 1, 3, 6/1/, 13, 14, 17, 18, 46, 53 от ЕКЗПЧОС, като не си изпълнил задълженията по чл. 127, ал. 1, 2, 3 и 5 от КРБ по пр.пр. № 413/2018 г. на Апелативна специализирана прокуратура и преписка № 721/2018 г. на Специализираната прокуратура, като не извършили разследване, не назначили на ищеца адвокат, не извършили никакви действия по жалбите на ищеца, а производството по жалбите му било прекратено, без да е работено по тях. Ищецът твърди, че ответникът не си изпълнил задължения по Директива 2012/29 на ЕС и му нарушил оправдани правни очаквания, породени в съзнанието му от чл. 2,3,4,5,6,9 от ДЕС, чл. 18,20,67,82 пар. 2 т. „в“ от ДФЕС, чл. 1,4,20,21,41,47,51,52,53,54 от Хартата на ЕС, чл. 1,3,6/1/,13,14,17,18,46,53 на ЕКЗПЧ и Директива 2012/29 на ЕС. Като се основава на изложените твърдения, ищецът прави искане до съда да осъди ответника да му заплати обезщетение в размер на 100 000 лева, като по-късно претенцията е намалена на 26 000 лева, заедно с лихва от датата на увреждането, което продължило в периода 29.05.2018 г. – 31.05.2019 г., както и разноски по делото от 29.05.2018 г.

Ответникът Прокуратурата на Република България в отговор на исковата молба и в съдебно заседание оспорва основателността на иска, като излага доводи за липса на елементите от фактическия състав на чл. 49 във вр. с чл. 45 от ЗЗД като основание за ангажиране отговорността на Прокуратурата.

В молба от 25.09.2020 г. Е.М. е пояснил в какво се изразяват неимуществените му вреди, а именно, че с противоправното прекратяване и незаконните си постановления Прокуратурата го унизява в собствените му очи и го тормози психически.

Пред първата инстанция са събрани писмени доказателства. От така събраните доказателства се установява следното:

По делото са приложени като писмени доказателства материалите по пр. преписка № 721/2018 г. на Специализираната прокуратура. Преписката е била образувана по жалба от Е. Д. М. от 15.05.2018 г. с искане за образуване на досъдебно производство срещу Р. И., К. Р. и Г. Г. от АСНС. В жалбата ищецът твърди, че посочените лица в качеството им на съдии го лишили противозаконно от свобода на 02.11.2017 г. по ВНЧД № 336/2017 г. на АСНС, в нарушение на чл. 117 НПК, чл. 6, пар. 1 и пар. 3, б. „д“ ЕКЗПЧ и чрез нарушение по чл. 116 НПК и чл. 1 НПК и др., като според жалбоподателя те са извършили престъпление по служба по чл. 282, ал. 2 и ал. 4 НК. По преписката са приложени още няколко жалби с дата на постъпване 07.09.2018 г. срещу съдии от АСНС, както следва:

- срещу Р. И., Д. Г. и Д. К., с твърдение за извършено престъпление по чл. 282, ал. 2 и 3 и чл. 321 ал. 3 от НК, във връзка с твърдяно задържане на М. на 23.06.2015 г. по дело № 163/2015 г.;

- срещу Р. И., В. И. К. К. с твърдение за престъпление по чл. 282ал. 2 и 3 и чл. 321 ал. 3 от НК, във връзка с твърдяно задържане на М. на 22.06.2017 г. по дело № 187/2017 г.;

- срещу Р.И., Д.К. и К.Р., с твърдение за престъпление по чл. 282, ал. 2 и 3 и чл. 321 ал. 3 от НК, във връзка с твърдяно задържане на М. на 16.11.2016 г. по дело № 299/2016 г., без да разгледат дали има доказателства за извършено престъпление и без да разгледат дали е обосновано предположение;

- срещу Р. И., Д. К. и К. Р., с твърдение за престъпление по чл. 282, ал. 2 и 3 и чл. 321 ал. 3 от НК, във връзка с твърдяно задържане на М. на 21.10.2016 г. по дело № 277/2016 г., без да разгледат дали има доказателства за извършено престъпление и без да разгледат дали е обосновано предположение;

- срещу Р. И., Д. К. и К. Р., с твърдение за престъпление по чл. 282, ал. 2 и 3 и чл. 321 ал. 3 от НК, във връзка с твърдяно задържане на М. на 08.06.2016 г. по дело № 132/2016 г., без да разгледат дали има доказателства за извършено престъпление и без да разгледат дали е обосновано предположение.

Постановлението на Специализираната прокуратура е потвърдено от Апелативната специализирана прокуратура по пр.пр. № 413/2018 г., а нейното постановление е потвърдено от Върховната касационна прокуратура по пр.пр. № 9312/2018 г. В посочените постановления се приема най-общо, че не са налице данни за извършени умишлени престъпления от общ характер от посочените от Е.М. съдии, а че за други действия във връзка с осъществяване на функциите им по оценка на доказателствените материали и вземане на решения, които не съставляват престъпление, съдиите не носят отговорност, на основание чл. 132 от Конституцията на Република България. Прието е, че в жалбите си Е.М. изразява неудовлетвореност от съдебните актове по посочените от него дела, но тази неудовлетвореност може да бъде поправена само чрез инстанционен контрол на съдебните актове, а Прокуратурата не може да извършва инстанционен контрол на съдебни актове.

При така установеното от фактическа страна, от правна страна настоящият състав намира следното:

Предявен е иск по чл. 49 ЗЗД.

За да бъде основателен този иск ищецът следва да докаже, че прокурори от Специализираната прокуратура противоправно са бездействали във връзка с депозираните от Е.М. жалби – не са образували досъдебно производство и не са провели разследване, като от това са произлезли неимуществени вреди за ищеца. Следва да бъде доказан техния вид и обем, с оглед установяване размера на претенцията за обезщетяването им.

Съгласно чл. 23, ал. 1 НПК когато са налице условията, предвидени в този кодекс, компетентният държавен орган е длъжен да образува наказателно производство.

Съгласно чл. 207, ал. 1 НПК досъдебно производство се образува, когато са налице законен повод и достатъчно данни за извършено престъпление. Един от законните поводи, съгласно чл. 208 НПК е съобщение до органите на досъдебното производство за извършено престъпление, вкл. чрез жалба, каквато в случая Е.М. е подал до органите на Прокуратурата.

Съгласно чл. 211, ал. 1 НПК достатъчно данни за образуване на досъдебно производство са налице, когато може да се направи основателно предположение, че е извършено престъпление.

В случая в жалбите си до Прокуратурата Е.М. е твърдял, че в разрез със закона

съдиите са му определили мярка „задържане под стража“, като не са изследвали дали е налице основателно предположение, че той е извършил престъплението, за което му е повдигнато обвинение. Твърдял, е че това поведение на съдиите съставлява престъпление по чл. 282, ал. 2 и ал. 4 НК. Според чл. 282, ал. 1 НК, установяваща основният състав на длъжностното престъпление, длъжностно лице, което наруши или не изпълни служебните си задължения, или превиши властта или правата си с цел да набави за себе си или за друго облага или да причини другиму вреда и от това могат да настъпят немаловажни вредни последици.

При по-горе посочената правна уредба настоящият състав намира, че като са отказали да образуват досъдебно производство, прокурорите от Специализираната прокуратура, а след това и йерархично по-високостоящите прокуратури, не се установява да са бездействали противоправно. Макар в случая те да са имали законен повод за образуване на такова производство – жалбите на Е.М. с твърдения за извършени от съдии престъпления по служба, не е налице втората кумулативна предпоставка по чл. 207, ал. 1 НПК за образуване на досъдебно производство – не се установява да са налице достатъчно данни, от които обосновано да се приеме, че посочените от Е.М. съдии са извършили соченото от него или друго умишлено престъпление. От жалбите му става ясно, че според него съдиите са определяли мярка „задържане под стража“ спрямо него без да извършат преценка налице ли са основанията за това. Няма данни обаче това да е вършено с цел да набавят за себе си или за друго облага или да причинят другиму вреда. Липсват достатъчно данни и за извършено евентуално друго престъпление. При липса на достатъчно данни за извършено умишлено престъпление от общ характер (за каквото само съдиите отговарят във връзка с осъществяване на функциите си, предвид нормата на чл. 132 КРБ), прокуратурата не е била длъжна да образува досъдебно производство, съответно да започне разследване срещу посочените от Е.М. съдии и да му назначи адвокат. Ето защо не се установява противоправно да е било отказано образуване на досъдебно производство по жалбата на Е.М..

Дори да е вярно твърдяното от Е.М. бездействие на съдиите при определяне мярката му за неотклонение и същото да е довело до постановяване на неправилен съдебен акт, това бездействие би могло да бъде отстранено само по пътя на инстанционния контрол. Такъв контрол се осъществява в сроковете, посочени в НПК, от по-горестоящия съд, а не от Прокуратурата.

След като не е налице противоправно поведение от страна на прокурори от Специализираната прокуратура и Апелативната специализирана прокуратура, то няма как чрез съобразеното с изискванията на НПК относно образуване на досъдебно производство норми поведение прокурорите да са нарушили и всички останали посочени от Е.М. разпоредби на българското и европейското законодателство. Прокуратурата следователно не носи отговорност по чл. 49 ЗЗД. Искът е изцяло неоснователен. Неоснователни са и оплакванията на жалбоподателя за нарушения на материалния закон, съдопроизводствените правила и необоснованост на първоинстанционното решение.

Ирелевантно в случая е оплакването, че никой от съдиите, посочени от Е.М. в жалбите му до Прокуратурата не се е позовал на функционалния си имунитет, доколкото, макар този имунитет да е обсъждан в прокурорските постановления, не той е дал основание за постановения отказ от образуване на досъдебно производство, а липсата на данни за извършено умишлено престъпление от общ характера, т.е., липсата на достатъчно данни за такова, които данни са една от задължителните предпоставки по чл. 207, ал.1 НПК за образуване на наказателно производство. Въпреки това следва да бъде посочено, че нормата, която урежда функционалния имунитет на магистратите

е императивна и е приложим независимо дали съответният магистрат изрично се е позовал на него.

Предвид съвпадението в крайните изводи на двете инстанции, първоинстанционното решение следва да бъде потвърдено.

По разноските: При този изход от въззивното производство право на разноски има Прокуратурата, но тя не е доказала такива, поради което разноски не се следват в полза на държавата.

Воден от изложеното, Софийският апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 261161/12.11.2020 г. по гр.д. № 7484/2019 г. на СГС, I-21 състав.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от връчването му на страните, при наличие на предпоставките по чл. 280, ал. 1 и ал. 2 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____